Records d'una mestra de l'Hospitalet

Carme Alzaga i Reig

Records d'una mestra de l'Hospitalet

Recuerdos de una maestra de l'Hospitalet

Memories of a teacher from l'Hospitalet

Carme Alzaga i Reig

Mestra

Vaig néixer a Santiago de Xile, on vaig viure fins als 14 anys. El meu avi, Anselm Reig, havia marxat exiliat a aquest país l'any 39 amb la dona i tres criatures petites. Una d'elles Antònia, la meva mare.

Després de viure dos anys a Barcelona, vaig venir a l'Hospitalet amb els meus pares i germans. La família va obrir una botiga de queviures al barri del Centre.

Aquí hi tinc els amics i les amigues. M'agrada viure en aquesta ciutat en què hi ha una gran diversitat cultural, amb persones d'arreu del món. Sempre ha estat una ciutat acollidora alhora que disposa d'un gran teixit associatiu, que posa al nostre abast un munt d'activitats en què poder participar.

ESTUDIS

Abans de començar els estudis de Magisteri, havia format part de l'Agrupament Escolta Guifré el Pilós, que era la secció d'iniciació de la Unió Excursionista de Catalunya. Havia estat cap del grup de nois i noies que anomenàvem *Raiers,* d'entre 10 i 12 anys. Fèiem excursions per conèixer el país, la natura, com també altres activitats a la ciutat. Crec que aquest fet em va crear la motivació per fer de mestra.

L'any 1977 vaig començar els estudis de Magisteri amb l'especialitat de Ciències Humanes a la *Escuela Universitaria de Educación General Básica de Barcelona,* que es trobava a Sants. Els dos cursos següents, els vaig fer als barracons del Campus de Pedralbes.

A l'any 1978 hi va haver una vaga molt important i de llarga durada dels PNN (professorat universitari no numerari). Amb tres companyes del segon curs de magisteri vam autogestionar per un temps part de la nostra formació mentre va durar la vaga. Ens vam informar de les escoles de Barcelona que es caracteritzaven per seguir una pedagogia activa, ens hi vam posar en contacte i les vam visitar. Cal dir que les mestres d'aquests centres ens van rebre molt amablement i en vam aprendre molt.

L'any 1980, un cop acabats els estudis de Magisteri, el que m'interessava era aprendre català. El vaig estudiar a la Universitat de Barcelona, eren uns cursos per a mestres en horaris que podíem compaginar amb la feina de l'escola, al vespre i als dissabtes al matí. A més a més de Llengua també estudiàvem Història i Literatura. Amb aquests cursos vaig obtenir el títol de Mestra de Català.

Ja més endavant, en la dècada dels 90, com a alumna i amb algunes companyes de l'escola, vam inaugurar els cursos en línia de la Universitat Oberta de Catalunya. Vam obtenir el títol de Postgrau en Pedagogia Terapèutica. Quan feia aquest curs jo sempre feia broma i deia que tenia el professorat esperant-me a l'estudi de casa meva.

D'altres estudis que vaig fer als anys 90 van ser dos postgraus, un en Humanitats i Ciències Socials del Món Contemporani i l'altre en Tendències de la Literatura europea del segle XX a la Universitat Autònoma de Barcelona.

També els docents vam haver de fer molts cursos a l'hora d'exercir la nostra professió: cursos d'Informàtica, de Foniatria, de Didàctica de les diferents matèries que s'impartien. Sempre buscant aquella manera d'ensenyar que s'anava renovant amb el pas del temps. Calia una formació permanent i continuada i sovint depenia molt més de la decisió individual que de l'Administració.

ESCOLES ON HE TREBALLAT

Vaig entrar a l'ensenyament públic per accés directe l'any 1980. L'accés directe era una modalitat diferent a les oposicions per obtenir una plaça definitiva a l'ensenyament públic i depenia de l'expedient acadèmic obtingut en els estudis de Magisteri.

He de dir que quan vaig començar a treballar es demanava al professorat un certificat d'antecedents penals i la prova de la tuberculina; sense aquests requisits no podies començar a fer classes.

La primera escola que em van assignar va ser un parvulari al carrer de

Juan de Toledo, que es deia com el carrer, al barri de Sant Josep.

Eren quatre aules i només s'hi impartien classes de pàrvuls, de 4 i 5 anys. No m'ho podia creure! Una escola pública amb només quatre aules i en els baixos d'un edifici de pisos! Per fer l'esbarjo havíem d'anar a un solar que hi havia en un altre carrer i que no reunia les condicions per ser un pati d'escola.

De fer classe a pàrvuls no en tenia ni idea, ni de què ni de com ensenyar. En el mateix cas es trobava una altra de les companyes, sort en vam tenir de l'arribada d'una mestra de Burgos que sortosament ens va donar les eines per poder treballar amb aquests nens i nenes.

Sempre he pensat que les mestres de pàrvuls (la majoria han estat dones) són les que haurien de rebre el sou més alt de tots els ensenyants. Per treballar amb els nens i nenes petits cal tenir molta empatia, creativitat, saber-se comunicar d'una manera clara i també tenir un bon nivell físic per poder-te ajupir constantment. Heu pensat mai per què les mestres de pàrvuls sempre porten bata? Penseu-hi...

Els infants d'aquest parvulari després passaven a formar part de l'escola Joan Maragall i Josep Janés si no recordo malament.

Al curs següent ja vaig anar a l'escola Joan Maragall, on també vaig fer Pàrvuls.

L'any 1982 em van donar la plaça definitiva a Sant Joan Despí, a l'escola Arquitecte Jujol, on vaig fer classes de 3r i 4t de primària. En aquesta escola només hi vaig ser un any, perquè de seguida vaig demanar el trasllat, una mena de concurs anual per accedir a un altre lloc de treball, per anar a l'Hospitalet, que era on jo volia treballar. I me'l van concedir.

ESCOLA CAN BORI (1983-1995)
ESCOLA BERNAT METGE (1995-1996)
IES PEDRAFORCA (1996-1998)

Un cop concedit el trasllat, havies d'escollir escola, els nomenaments no eren telemàtics com ara, es feien de manera presencial. Recordo que es van fer a la sala de plens de l'Ajuntament; quan deien el teu nom t'havies de dirigir a la mesa, et donaven informació de les places que quedaven lliures i podies escollir, sense gaire temps per pensar-t'ho perquè hi havia molta gent.

Vaig arribar a l'escola Can Bori l'any 1983 quan es va inaugurar l'edifici nou situat entre el carrer de Bellavista i el carrer de Sant Joan, al barri

del Centre (hi vaig treballar 12 anys). Abans havia estat una torre residencial que havia fet construir Francesc Bori, empresari de Barcelona. Després de fer diverses funcions es va convertir en una de les primeres escoles públiques del barri. Aquest edifici va ser enderrocat l'any 1980 i es va construir la nova escola (per cert, encara es conserven dues palmeres que hi havia al pati d'aquell antic edifici). Mentre es feien les obres una part del professorat va passar a formar part del claustre de l'escola Ausiàs March, situada a la Riera del Canyet, uns metres més amunt.

Aleshores el sistema educatiu es regia per la Llei General d'Educació Bàsica. L'ensenyament era obligatori dels 6 als 14 anys i es dividia en tres cicles: cicle inicial (1r i 2n), cicle mitjà (3r, 4t i 5è) i cicle superior (6è, 7è i 8è).

L'Educació General Bàsica (1970) s'organitzava en cursos i matèries, el primer curs que vaig fer va ser 3r de Primària, amb nens de 8 anys; també 5è i Ciències Socials al cicle superior. Les mestres tutores havíem de fer totes les assignatures, inclosa l'Educació Física i la Música, perquè no hi havia mestres especialistes fins al cicle superior. Les classes es feien en castellà i eren força nombroses.

Recordo una anècdota, als *profes* que havíem de fer també les Ciències Naturals a Primària, ens agradava de tant en tant passar algun vídeo que anàvem a buscar al Centre de Recursos Pedagògics. Però a classe no disposàvem de la televisió ni de l'aparell reproductor que també anàvem a buscar a aquest centre. L'escola era nova i encara no teníem aquests suports. Un dia, quan veníem de recollir aquests aparells, ens va veure l'Inspector de la zona que aquell dia visitava l'escola i va dir: *això no pot ser!* I al cap de molt poc temps vam poder disposar d'un televisor i un aparell reproductor de vídeo. El que no sabria dir és si era Beta o VHS.

A l'escola es feien diverses activitats i voldria destacar-ne les següents:

Sardanes
Durant el curs 1983-84 i amb l'ajuda de Mercè Tubau, que formava part de la Coordinadora Sardanista, vàrem ensenyar a ballar sardanes a una cinquantena d'alumnes del cicle mitjà de l'escola Can Bori. Un dels objectius que tenia la Coordinadora era que la sardana estigués present a les escoles de la ciutat.

Les trobades, les fèiem els dissabtes a la tarda i he de dir que les mestres que vàrem acompanyar les persones de la Coordinadora també vam aprendre'n simultàniament amb el nostre alumnat. Per a mi, com a mestra, això era un fet prou important.

Aplec de sardanes a l'escola Can Bori. Any 1983. Foto de l'autora.

He de dir que amb aquesta activitat, a part d'impulsar el coneixement de les nostres tradicions, es va crear un ambient molt agradable amb els pares i mares d'aquests infants.

Quan venien a les classes que fèiem els dissabtes s'hi quedaven tota l'estona i quan es feia una exhibició a la ciutat (normalment a la plaça de l'Ajuntament) ens hi acompanyaven i es mostraven molt agraïts.

Sortides

A l'escola de Can Bori no s'acostumava a fer colònies, però el que sí que fèiem era moltes sortides i excursions d'un dia. Personalment gaudia molt de les visites guiades que fèiem al Delta del Llobregat; no enumeraré aquí la llarga llista d'objectius pedagògics que tenien aquests sortides, però en podem recordar alguns: podíem gaudir del coneixement del medi natural proper, fomentar el respecte per la natura i conèixer la flora i la fauna d'aquests indrets.

Si he parlat d'aquestes sortides és perquè també vull explicar que mai havia après tants noms d'ocells i també de la vegetació. No els he oblidat mai!

A l'escola Can Bori, i com era també costum en altres escoles, es feia el

viatge de final de curs de 8è. Normalment aquesta sortida es duia a terme durant una setmana i s'acostumava a anar a Mallorca. Un any en el qual jo era tutora de 8è, vàrem decidir amb les altres companyes de fer una sortida a la neu. Pocs dels nostres alumnes l'havien vist en persona i vam considerar que era una bona pensada, així que vam anar a Espot. Els nois i noies farien durant els matins un curs amb monitors per aprendre a esquiar, cap d'ells en sabia.

Vaig aprofitar aquesta ocasió per apuntar-me a aquest curs. Els nois i noies de 8è a la tarda ja esquiaven sols, com si ho haguessin fet tota la vida, jo no hi va haver manera!

Les festes tradicionals

A l'escola de primària també es treballaven molt les festes tradicionals, ja que s'havien anat recuperant de mica en mica.

Per la Castanyada, a la tardor, a banda d'explicar l'origen de la festa, la Vella Quaresma i fer manualitats amb moniatos i carabasses, fèiem panellets (algunes en vam haver d'aprendre prèviament a cuinar-los). Lamentablement la globalització ha portat avui en dia moltes escoles a celebrar Hallowen en comptes de la Castanyada.

Per Nadal tothom estava content perquè s'oloraven les tan merescudes vacances, guarníem l'escola i les classes, també s'aprenien versos, nadales i dites.

Per Carnaval també es feia festa grossa. Normalment amb els petits es feien comparses de tota la classe, aquests disfresses es preparaven a l'escola. Els més grans a vegades feien comparses de 6 o 7 companys i també d'individuals. Sempre intentàvem que les disfresses no fossin comprades. Durant la setmana prèvia al carnaval, els nois i noies havien de venir cada dia amb alguna cosa que no fos habitual, un dia amb pijama, un altre amb una sabata diferent a cada peu... Es feia una rua pels carrers que envoltaven l'escola i acabàvem la festa al pati del col·legi, on el rei Carnestoltes llegia el pregó que prèviament havien preparat els més grans de l'escola.

També esperàvem amb delit la festa de Sant Jordi, a la primavera, dies abans començàvem a escriure poemes i contes, i l'alumnat que ho volgués els podien presentar als Jocs Florals. Recordo que els més petits de l'escola feien roses de paper, dibuixos de Sant Jordi i el drac. Alguns dels anys també havíem fet intercanvi de llibres que els nois i noies portaven de casa.

La Fira d'Hivern
També he fet memòria d'una activitat que ens agradava molt, la Fira d'Hivern de les Escoles, organitzada pel Departament de Dinàmica Educativa de l'Ajuntament. Vam participar en les primeres edicions, la Rambla de Just Oliveres s'omplia de color i cridòria de nens i nenes, era un espectacle fantàstic... Es muntaven paradetes i hi havia tota mena de manualitats que havien anat fent l'alumnat de tot el cursos de l'escola, es venien a bon preu. Recordo que algunes mares feien coques i pastissos, algunes mestres collíem farigola a la muntanya i en fèiem ramets. Tots els diners que recollíem amb la venda d'aquests productes els destinàvem a abaratir el viatge de 8è. Amb el pas dels anys aquest fira es va convertir en una activitat molt important per a les escoles de la ciutat.

Mestra d'aula suprimida
Vaig deixar de treballar a Can Bori l'any 1995 perquè l'escola va patir la supressió d'aules. Aquell any l'escola es va quedar amb molts pocs mestres i també pocs cursos, fins que l'any 1998 es va convertir en el Centre d'Educació Especial L'Estel Can Bori.

Em van destinar provisionalment a l'escola Bernat Metge de Bellvitge, perquè la plaça definitiva a l'escola de Can Bori ja no la tenia. Impartia classes de català a 7è i 8è i també feia reforç oral de català a l'alumnat de parvulari en grups reduïts.

En aquesta escola s'editava una revista que es deia *Lo somni* (com l'obra de Bernat Metge). Els nois i noies de tots els cursos hi participaven, els pàrvuls feien dibuixos, els més grans escrivien poemes, contes, etc.; quan ja teníem totes les aportacions el que fèiem amb l'alumnat de 8è era distribuir els fulls, després els engrapàvem i hi posàvem una cinta adhesiva de colors perquè no es veiessin les grapes. Era una feina artesanal que realitzàvem en cadena, s'havien de fer tantes revistes com estudiants tenia el centre.

A l'escola Bernat Metge només hi vaig ser un any, al curs següent em van enviar provisionalment a l'institut Pedraforca. Era el primer any de l'Educació Secundària Obligatòria.

Els mestres de Primària podíem demanar voluntàriament el pas als instituts de secundària per impartir el 1r cicle de l'ESO (1r i 2n), no va ser el meu cas, no ho vaig demanar perquè a mi m'agradava treballar a l'escola primària. Però sorprenentment em van destinar com a provisional a l'Institut d'Ensenyament Secundari Pedraforca el curs 1996-1997.

El curs 1996-97 es va implantar el primer any de l'ESO, i a l'Institut Pedraforca fins llavors només s'impartien classes de Formació Professional.

Al Pedraforca vam arribar-hi 5 mestres de Primària per a impartir part de les assignatures de l'ESO, ens van rebre amb el braços oberts. Durant els dos anys que hi vaig ser, vam formar un bon equip amb el professorat del centre, que confiava molt en nosaltres perquè no havien treballat mai amb alumnat de 12 anys. Cada setmana ens reuníem un cop o dos tot l'equip docent de l'ESO.

Em va fer molta gràcia quan em van explicar que pel 25è aniversari uns quants docents guiats pel professorat d'Educació Física van fer el cim del Pedraforca.

En aquest centre hi vaig estar dos anys i recordo el bon ambient que hi havia entre tot els professors i professores.

IES CAN VILUMARA 1998-2016

El centre i les instal·lacions

Després d'estar a l'institut Pedraforca fent 1r i 2n d'ESO em van destinar novament amb la plaça definitiva a l'Institut d'Ensenyament Secundari Can Vilumara, on vaig romandre fins a la meva jubilació. L'Institut Can Vilumara ocupa les instal·lacions d'una antiga fàbrica tèxtil coneguda popularment com Les Sedes i que havia estat inaugurada l'any 1907 per Francesc Vilumara. Està catalogada com a Bé Cultural d'Interès Local.

L'any 1982 es va tancar la fàbrica i es va rehabilitar tot el conjunt de les instal·lacions per convertir-les en un centre escolar.

Un cop l'edifici va reunir les condicions per ser un centre d'ensenyament, l'any 1985 van començar-hi les classes de BUP (Batxillerat Unificant Polivalent). Can Vilumara, primerament, formava part d'una extensió de l'IB Mercè Rodoreda.

L'any 1986 es va fer independent i més tard, l'Institut de Formació Professional l'Hospitalet III va ocupar també part de les instal·lacions de la fàbrica. L'any 1996 es van fusionar els dos centres i l'Institut Can Vilumara es va convertir en un centre d'ESO, Batxillerat i Cicles Formatius.

Les classes d'ESO i Batxillerat ocupaven l'edifici que anomenàvem 2 i que corresponia a l'antiga nau de telers amb el sostre de dents de serra. I els Cicles Formatius ocupaven l'edifici 1, que corresponia a altres dependències de l'antiga fàbrica.

De tot aquest conjunt d'edificacions destaca la casa modernista que havia estat l'habitatge del director de la fàbrica. Hi havia, a més a més, una gran nau amb coberta de dents de serra, a part dels altres edificis adjacents,

que eren els que es destinaven a la finalització del procés de confecció de les teles.

De la casa modernista també cal destacar els respiralls de les façanes exteriors amb figures que representen unes papallones de seda. A la façana que dona al pati de l'entrada hi ha una Mare de Déu dels Àngels realitzada amb ceràmica vidriada. Forma part també d'aquest conjunt arquitectònic la xemeneia de la fàbrica.

La casa del director, un cop va passar a formar part de l'Institut, es va condicionar com a consergeria, despatxos de secretaria i direcció. Al primer pis, les habitacions es van convertir en espais per a fer les entrevistes amb les famílies i una d'elles com a despatx de l'Equip d'Assessorament Psicopedagògic.

Quan va començar l'institut, en una de les naus encara s'hi albergaven una quantitat important de telers, i vam conviure-hi uns quants anys.

L'Institut no disposava d'una sala d'actes adient, i no va ser fins uns quants anys més tard, un cop es van retirar els telers (el senyor Josep Maria Vilumara va cedir diversos elements patrimonials de la fàbrica a diferents museus) i es van fer les obres d'ampliació en aquesta nau, que es va poder disposar d'una sala d'actes.

Aquesta nova i gran sala d'actes es va convertir en una sala polivalent que s'utilitzava també com a gimnàs els dies de pluja.

Amb aquesta ampliació es va poder comptar amb una aula de música, una de visual i plàstica i també amb uns vestidors que donaven a la nova pista esportiva al costat de la xemeneia.

Quan vaig entrar a l'institut per primera vegada em va sorprendre. Era molt diferent dels altres. Les portes de les aules eren de colors vius: vermell, groc, verd... simulant els colors de les sedes que s'hi confeccionaven abans.

Les aules rebien la il·luminació de la part de vidre de les dents de serra del sostre que es convertiren en finestres. Una de les parets laterals d'aquestes aules donava a uns amplis vestíbuls i, per intensificar la il·luminació, de la meitat en amunt eren de vidre. Mentre fèiem les classes els professors ens vèiem d'una aula a l'altra, i els nois i noies en deien «peixeres». També hi havia respiralls verticals, amb portes abatibles en cadascuna d'aquestes aules.

A la fàbrica de Can Vilumara hi havia treballat el meu sogre, en Miquel Calvís. Quan el senyor Josep Maria Vilumara (net del fundador), que en

aquells temps ens visitava sovint, va saber que un dels seus treballadors era el meu sogre no se'n sabia avenir, era com una metàfora de la conversió de la fàbrica en institut. Fins i tot comenta aquest fet en el llibre *Històries de «Les Sedes». Fàbrica-Institut Can Vilumara,* editat per l'Ateneu de Cultura Popular de la nostra ciutat.

Davant d'un dels patis, el primer que trobem quan entrem pel carrer, hi ha un espai enjardinat. Durant molt de temps alguns treballadors jubilats de l'antiga fàbrica van tenir cura d'aquest jardí. Provenien del món de l'excursionisme i formaven part de l'entitat Gent de Pau, que era un grup veïnal d'acció cívica i cultural.

L'Institut Can Vilumara, escenari de diferents esdeveniments

L'any 1989 l'Institut va ser seu del lliurament de la Copa del Món de Marxa Atlètica. L'any 2005 es va gravaraquí una part de la pel·lícula *Tapas* i el 2008 part de la pel·lícula *Cobardes,* films de José Corbacho i Juan Cruz, ambdós de l'Hospitalet. També es va fer un catàleg d'una important marca de roba que tenia com a marc diferents espais del centre.

1 d'octubre de 2017

No em vull deixar de dir que forma part de la història d'aquest Institut els fets ocorreguts l'1 d'Octubre del 2017. Les persones que anaven a votar pel referèndum van rebre una repressió desmesurada i violenta per part de la policia. Van destrossar sense miraments la porta de l'entrada sota els crits d'alguns veïns i veïnes que els comunicaven que es tractava d'elements patrimonials. Sortosament es va poder restaurar.

Uns dies més tard, es van reciclar les urnes que es van recollir d'aquest dia i amb elles es va fer un gran arbre a les classes de Visual i Plàstica per guarnir el vestíbul de l'edifici 2.

MESTRA DE 1r i 2n d'ESO

Quan vaig començar a treballar a Can Vilumara, els meus companys de Batxillerat ja portaven dos anys impartint l'ESO. Com a mestra de Primària només podia impartir classes a 1r i 2n. A Can Vilumara vam entrar tres mestres d'aquesta etapa, una professora de Ciències Naturals, una altra d'Educació Física i jo, de Llengua Catalana.

La manera de funcionar era molt diferent de com ens havíem organitzat a l'IES Pedraforca. El professorat ens reuníem un cop per setmana amb els companys del mateix departament i les reunions dels equips docents es feien un cop al mes i, si calia, també se'n convocaven d'extraordinàries. També existia una persona que coordinava i planificava la feina dels tutors,

una per cada cicle educatiu. Durant aquesta etapa en vaig aprendre molt de tothom, especialment de les companyes del Departament de Català.

Personalment crec que els meus companys i companyes es van adaptar bé a l'alumnat de 12 anys que els va arribar per primer cop i molts van saber adequar amb molta dedicació les classes que els impartien.

De tots els anys que vaig treballar a Can Vilumara, excepte un, sempre vaig ser tutora de 1r o 2n d'ESO. Disposàvem d'una hora a la setmana del nostre horari per poder realitzar les tutories amb les famílies i l'alumnat, temps significativament insuficient per poder desenvolupar aquesta tasca amb la dedicació que requeria, però la feina d'ensenyant comporta treballar el que correspon i una mica més si es vol fer la feina ben feta i amb rigor.

També vaig ser tutora personal d'una noia amb dèficit auditiu i visual durant els quatre anys que aquesta alumna va fer el cursos de l'ESO. Agraeixo enormement el suport que vam tenir de l'ONCE per posar al nostre abast els recursos adients. Aquesta alumna va acabar el Batxillerat amb Matrícula d'Honor, la qual cosa li va permetre la gratuïtat del primer any d'Universitat.

Mentre era tutora també vaig ocupar el càrrec de coordinadora de Llengua i Cohesió Social i el de coordinadora del Programa de Mediació Escolar.

Projectes
El centre ha participat en diferents projectes. Recordo el Pla Intensiu de Millora, el Pla de Lectura, el Pla d'Excel·lència al Batxillerat, o cursos de Mediació per al professorat i l'alumnat.

Quan jo treballava a Can Vilumara també es participava en el *The Global Scholars Program*, que connectava estudiants d'escoles situades arreu del món a l'entorn de temes d'interès general, i el *Projecte Steam*, que era un model d'innovació pedagògica i metodològica que volia donar als nois i noies l'oportunitat d'identificar problemes reals potenciant les competències científiques.

Vull remarcar que tots aquests projectes es podien fer gràcies a la dedicació extraordinària del professorat que s'hi implicava.

Sortides
No acabaria mai la llista de sortides que es feien des dels diferents departaments per entendre d'una manera més propera i directa tot allò que s'aprenia a les aules: realització de tallers al zoològic, obres de teatre,

cicles de cinema a Sitges, participació al Fòrum de les Cultures i en els programes d'Òpera que s'organitzaven al Liceu, per posar-ne alguns exemples.

Però de totes les sortides les meves preferides eren les que fèiem per treballar els crèdits de Síntesi a 1r i 2n d'ESO. Els crèdits de Síntesi són un conjunt d'activitats didàctiques al voltant d'un tema en comú i que tenen relació amb els continguts i procediments de les diverses matèries que s'han treballat al llarg del curs escolar.

Generalment cap a finals de curs anàvem 3 o 4 dies a una casa de colònies o una casa rural, un any fins i tot vam acampar amb tendes de campanya amb els de 1r.

Amb l'ajuda de monitors que coneixien l'entorn, realitzàvem una sèrie d'activitats relacionades amb el medi natural i social de l'indret escollit. D'aquesta manera es podien aplicar i ampliar els coneixements que s'havien adquirit durant el curs. Aquestes sortides ens ajudaven a relacionarnos d'una manera diferent amb el nostre alumnat, i entre ells i elles també s'establia una relació més estreta.

El viatge de final de curs es feia a 4t d'ESO, era l'últim curs que els companys i companyes compartien tots junts, perquè l'any següent podien seguir el Batxillerat o fer Cicles Formatius. Van anar a diferents ciutats europees.

Activitats al centre

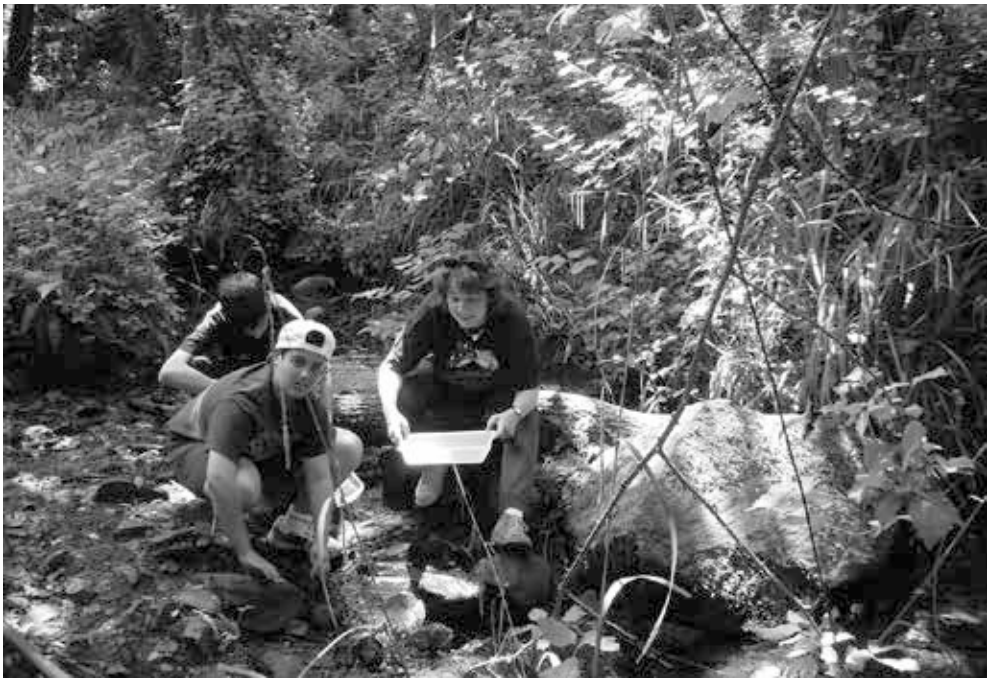
Sovint des dels diferents departaments s'organitzaven al centre diferents activitats: les Jornades Esportives, Jornades Matemàtiques com les Proves Cangur, Fem Matemàtiques o la Gimcana Objectiu Zero... entre d'altres.

Convidàvem conferenciants de tots els àmbits, escriptors i escriptores... Recordo especialment quan va venir al centre Arcadi Oliveres a fer una conferència sobre la Cultura de la Pau per a l'alumnat de Batxillerat i Cicles Formatius; va ser un privilegi per a tots nosaltres compatir una xerrada amb ell. També va venir, entre d'altres, l'escriptora Laila Karrouch a parlar del seu llibre *De Nador a Vic*, ja que al centre hi havia uns quants nois i noies procedents del Marroc i de diferents països del món.

L'any 2002 ens va visitar Montserrat Company, quan era regidora d'Ensenyament a l'Ajuntament de l'Hospitalet. Els nois i noies de 1r d'ESO havien fet un poema col·lectiu preciós que parlava de la pau al món i ella el va reproduir a les felicitacions de Nadal de l'Ajuntament d'aquell any. Volia agrair personalment l'alumnat de 1r D'ESO que la va rebre amb lectura de poemes i diverses interpretacions musicals.

El Crèdit de Síntesi a Vallcàrquera. IES Can Vilumara. Any 2002. Fotos de l'Arxiu fotogràfic de Rosa Codina.

No m'estendré en la participació de les festes tradicionals. Per Carnaval es feia una gran festa de disfresses. Recordo que l'alumnat era molt original, feien comparses, coreografies, etc. Part del professorat també es disfressava.

Per Sant Jordi hi havia una amplia participació de tots els cicles en els Jocs Florals, alguns treballs tenien una gran qualitat.

Per celebrar l'últim dia abans de les vacances de Nadal es feien diferents tallers, de manualitats, de ball, de pintura, jocs de taula... En aquests taller descobries habilitats amagades d'algun professor o professora. També ens ajudaven a preparar-los l'alumnat dels Cicles Formatius.

L'hort
Vull recordar també una de les experiències que al meu entendre van ser molt positives per al nostre centre. Es tracta de la creació d'un hort en una part del pati que havia quedat sense asfaltar.

Uns quants professors i professores del centre, engrescats per la Núria Ribas, van formar part d'aquest projecte que es va denominar Viluhort. Juntament amb professorat d'altres centres van fer un curs a través del Centre de Recursos Pedagògics amb el nom «Fent hort, fem ciència».

Algunes famílies de pagès de l'Hospitalet van cedir les eines del camp per poder treballar-hi. Hi una anècdota que m'agrada explicar. Un any va haver-hi una superproducció de calçots i el dia de la jornada de portes obertes en van regalar a les famílies que venien a visitar el centre. Els van col·locar en unes garrafes d'aigua reciclades molt ben adaptades per ferne un recipient d'un manat de calçots, amb un logotip enganxat que l'alumnat havia dissenyat a la classe d'Educació Visual i Plàstica.

Classes de ioga per al professorat i famílies
Aquesta és una de les altres activitats que guardo amb molt bon record. Durant dos cursos la Montserrat Tejedor, professora de Música, que també ho és de Ioga, va organitzar classes per a les famílies i mestres. Vam fer un bon grupet que alhora també va ajudar a establir bons lligams amb les mares que hi assistien. D'homes no se'n va apuntar mai cap.

Trobada contra la guerra d'Iraq
Al febrer de l'any 2003, uns quants professors i professores del centre vam organitzar una xerrada per a les famílies amb motiu de la guerra d'Iraq per explicar la nostra posició de NO A LA GUERRA.

Es van comentar les causes del conflicte i tot allò que els assistents volguessin preguntar. Hi van assistir unes quantes famílies. Dos dies després, el 15 de febrer de 2003, es manifestaven a Barcelona un milió i mig de

persones en una impressionant mobilització.

Certamen poètic Andreu Trias
Cada any es realitzava a la nostra ciutat el Certamen Poètic Andreu Trias, organitzat pel grup VERBA del Centre Catòlic sota la direcció de Montserrat Monrós. Alguns nois i noies del nostre centre van obtenir diferents guardons. Els obsequiaven amb un dibuix sobre el seu poema i la publicació en un petit llibret amb tots els poemes guanyadors. El dia de l'entrega de premis es feia un acte al teatre del Centre Catòlic, actors i actrius coneguts llegien els poemes i es feia una actuació musical. Vaig tenir la sort de conèixer personalment l'Andreu Trias, un home proper, senzill i activista cultural a la nostra ciutat. Era molt important per a mi i per a tot el professorat del centre que l'alumnat hi participés.

Consell de Nois i Noies
El Consell de Nois i Noies va ser creat a Secundària l'any 2003 i dos anys més tard a Primària. La gestió d'aquest projecte la porten l'Àrea d'Ensenyament i l'Associació de Mestres El Casalet de l'Hospitalet.

Els alumnes de 1r i 2n d'ESO del nostre institut van participar durant un temps en el Consell de Nois i Noies. Vam considerar que aquesta era una experiència molt interessant per al nostre alumnat perquè era una manera de participar i implicar-se en la gestió i per conèixer diferents aspectes que els poguessin preocupar o interessar de la ciutat.

Aquesta experiència va ser molt enriquidora, tant pels que actuaven de consellers i conselleres, elegits pels seus companys i companyes, com per a la resta. Havien de reunir-se, debatre i arribar a acords per tal d'elaborar propostes que després el Consell faria arribar a l'equip de govern de l'ajuntament.

Aquestes experiències que us he detallat són, al llarg dels 18 anys que vaig ser a l'institut, de les que guardo més bon record, totes elles em van produir moltes satisfaccions.

ALTRES ELEMENTS PEDAGÒGICS QUE VAN FORMAR PART DE LA MEVA TRAJECTÒRIA PROFESSIONAL

El Casalet. Moviment de Renovació Pedagògica
El primer contacte que vaig tenir amb aquesta entitat va ser perquè em vaig inscriure en unes jornades sobre Immersió a l'escola.

El Casalet, Moviment d'Ensenyants de l'Hospitalet, va adquirir oficialment aquest nom l'any 1988, però anys abans ja era una entitat amb la finalitat de treballar per a la renovació pedagògica.

Va ser creat per Montserrat Company i Francesc Batallé com una extensió del Moviment de Mestres de Rosa Sensat a l'Hospitalet. En aquests primers moments i en aquest espai ja es parlava sobre l'impuls del català, la coeducació, la renovació pedagògica i la millora de la qualitat de l'ensenyament en tot els sentits. Els mestres participàvem en les reunions que es feien per parlar dels temes més cabdals de l'ensenyament a l'Hospitalet.

Al començament ens reuníem en una casa del poble de color blanc, que tenia el seu emplaçament al carrer del Xipreret, cantonada amb el carrer de Barcelona, a tocar de les escales. Ara en el seu lloc hi ha un petit parc infantil. El que sí que es conserva és l'arbre que hi havia a dins del pati, una morera.

Durant un temps es va editar una revista que es deia *L'Accent* on els mestres podíem participar per escriure sobre temes rellevants de l'educació a la nostra ciutat. També s'organitzaven berenars pedagògics, s'invitaven persones expertes en temes relacionats amb la pedagogia, la psicologia, etc.

Com a Casalet també vam participar, conjuntament amb el Centre d'Estudis, en l'elaboració dels materials «*Conèixer l'Hospitalet, l'Hospitalet és escola».*

El Centre d'Estudis havia publicat el llibre *Història de l'Hospitalet*. *Una síntesi del passat com a eina de futur,* i a partir d'aquest manual es tractava de donar a conèixer la història de la ciutat, amb la creació de materials de caràcter didàctic, a tots els cicles de l'ensenyament obligatori.

En aquest projecte, i durant tres anys, vàrem participar prop de 70 persones, mestres, professorat de secundària, historiadors, correctors, informàtics, músics, escriptors...

Aquest treball va constar de diferents unitats didàctiques en forma de fitxes de treball a l'aula, rutes urbanes guiades, una carpeta amb plànols històrics de la ciutat, un titella per al més petits i un joc, *El tresor de la Torre Blanca*. L' escriptora Júlia Costa, que llavors treballava en una escola de la ciutat, va escriure el conte *Els Tocaboires de l'Hospitalet* i les lletres de diferents cançons que es van editar en un disc compacte.

Aquests materials es van presentar al 1998 i el mateix any van ser homologats per la Direcció d'Ordenació d'Educativa de la Generalitat de Catalunya.

Conèixer l'Hospitalet, L'Hospitalet és escola es pot trobar avui al Centre d'Estudis i a El Casalet en format paper i, també, digitalitzat.

La ciutat de l'Hospitalet ha estat capdavantera en el món de l'educació amb moltes experiències interessants i moltes d'aquestes experiències s'han canalitzat a través d'El Casalet. En l'actualitat El Casalet continua oferint recursos per al professorat.

El Departament de Dinàmica Educativa (FOPI)
Quan en Jaume Botey va ser regidor d'Ensenyament (1979-1983) es va crear el Departament de Dinàmica Educativa (DDE) per donar suport als docents i també a l'alumnat.

El DDE va jugar un paper important en la formació del professorat: es van fer moltes publicacions de caràcter divulgatiu sobre el medi proper, la flora i la fauna locals, la ciutat, el patrimoni, s'organitzaven cicles de teatre, de música, de cinema...

També es va realitzar una proposta significativa de cursos que es planificaven conjuntament amb les institucions educatives que incidien en la ciutat: la Inspecció d'EGB, l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma, el Centre de Recursos Pedagògics i El Casalet.

Vull remarcar entre totes les activitats que es van fer, el Pla de Formació Permanent Institucional (FOPI). Aquest pla es va portar a terme progressivament a tots el barris de la ciutat agrupats segons els districtes. Hi assistíem una part important del professorat de cada centre de primària, aquests seminaris estaven distribuïts en Educació Especial, Gestió, Cicle Inicial, Cicle mitjà i Cicle Superior, per a les especialitats de Llengua, Matemàtiques, Ciències Socials i Ciències Naturals, si no ho recordo malament.

Per a aquest pla FOPI, es va comptar amb la col·laboració de les Escoles de Formació del Professorat i de la Facultat de Pedagogia i heus aquí la importància d'aquesta formació.

La Formació del Professorat gairebé sempre era una opció individual i fora de l'horari lectiu, com he comentat abans. I això és el que d'alguna manera va canviar el model FOPI.

Personalment vaig dur a terme aquesta formació quan treballava a l'escola Can Bori i feia les classes de Ciències Socials a la segona etapa. Els mestres pertanyíem als barris del Centre, Sant Josep i Sant Feliu. La durada d'aquest curs-seminari va ser de 180 hores repartides en dos cursos escolars.

Aquest seminari es feia en horari lectiu del professorat. Els mestres que assistíem al FOPI teníem un alumne o alumna de les Escoles de Formació del Professorat o de la facultat de Pedagogia. Aquest estudiants de Magisteri feien les pràctiques a la nostra aula i un dia a la setmana es que-

daven dues hores a càrrec dels nois i noies de la nostra classe mentre nosaltres assistíem a la formació.

En molts d'aquests seminaris es van elaborar materials i dossiers amb el nom de FOPI PROPOSA. En el cas dels seminaris de Ciències Socials en vam fer un sobre la història de la ciutat.

Quan vam finalitzar la formació FOPI alguns del mestres vam continuar reunint-nos, aquest cop fora de l'horari lectiu, durant un cert temps.

Les escoles d'estiu de Rosa Sensat
Les escoles d'estiu es feien durant el mes de juliol aprofitant les vacances dels mestres. S'oferien una sèrie de cursos de perfeccionament i cada any es plantejava un tema general d'interès per reflexionar sobre aspectes rellevants de l'educació amb l'objectiu de debatre a partir de la nostra pròpia experiència personal.

Les primeres escoles d'estiu que recordo es feien al campus de la Universitat Autònoma. Quan treballava a Primària hi anava cada any.

Aquestes escoles, amb el temps, es van anar estenent i a l'Hospitalet es va fer la primera escola d'estiu l'any 1980. Les classes es van fer a l'Institut Torres i Bages i hi va haver una part important de professorat que hi vam participar.

Personalment crec que els anys 80 van ser uns anys de grans reptes, però també de gran entusiasme per l'Educació.

EL CATALÀ A L'ESCOLA

Quan vaig començar a treballar com a mestra l'any 1980 no s'ensenyava el català a l'escola pública i, evidentment, tampoc era la llengua vehicular de l'ensenyament, tret del cas d'algun professor o professora que volgués adreçar-se en català al seu alumnat fora de l'aula. També enginyàvem estratègies per fer servir el català i que l'alumnat n'aprengués i anés ampliant el seu vocabulari: ensenyàvem cançons, poemes, jocs, etc.

No va ser fins a principis dels anys 80, amb l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, que es va establir el català com a llengua pròpia i oficial juntament amb el castellà. La Generalitat havia de garantir, doncs, l'ús normal i oficial d'ambdós idiomes. En aquest primer moment es feien tres hores de català a la setmana.

Entre els anys 80 i 90 es van fer moltes campanyes per part de Normalització Lingüística per fomentar en general i a tota la societat l'ús del

català, amb eslògans com «El català , cosa de tots» «Que aquí es parli català, depèn de tu» «Ajuda'm, parla'm en català», «Dona corda al català»... Dos personatges, la Norma i la Queta ens ho feien saber.

A poc a poc es va anar duent a terme la materialització i generalització de l'ensenyament en llengua catalana amb l'aprovació de la Llei de Normalització Lingüística l'any 1983. El seu objectiu era superar la desigualtat lingüística i impulsar la normalització del seu ús. Es pot dir que la generalització de la immersió lingüística no es va aconseguir fins a principis de la dècada dels noranta.

Però aquest no va ser un procés fàcil. L'any 1987 es va celebrar el Simposi del Català a l'Hospitalet, impulsat pel Centre d'Estudis, l'Òmnium, El Casalet, l'Ateneu de Cultura Popular i el Consell de la Joventut i l'Esplai. El va presidir l'escriptor Francesc Candel. Es va portar a terme durant tres dies i s'hi van adherir més d'una seixantena d'entitats de diversos àmbits de la ciutat.

Gràcies a aquest Simposi i a l'estudi i coneixement de la realitat sociolingüística de l'Hospitalet, amb moltes famílies i infants castellanoparlants, es va poder portar a terme a la nostra ciutat el Pla Intensiu de Normalització Lingüística el curs 1988-89. La seva durada va ser de tres anys, molts estaments relacionats amb l'escola hi estaven representats i hi participaven: el Servei d'Ensenyament del Català (SEDEC), la Inspecció d'Ensenyament, l'Ajuntament a través de Dinàmica Educativa, el Centre de Recursos Pedagògics, el Centre de Normalització Lingüística, l'Equip d'Orientació i Assessorament Psicopedagògic (EAP), el Moviment d'Ensenyants El Casalet i representació d'entitats ciutadanes. Els mestres Montserrat Company, Joaquim Cortés i Francesc de Gispert, d'El Casalet, van jugar un paper important en la difusió i coordinació d'aquest projecte dirigit a les escoles de la ciutat.

Amb el Pla Intensiu es va aconseguir unificar esforços per tal de dedicar recursos humans i materials per a la Normalització Lingüística.

Mireu si s'havia de fer feina que es va començar per canviar els rètols de les diferents estances de les escoles per posar-los en català.

D'aquests anys, i per esmentar-ne algunes a tall d'exemple, entre d'altres coses s'ensenyaven els jocs tradicionals populars, hi havia cinema i teatre en català per a les escoles... i totes aquelles activitats que les entitats poguessin oferir en favor de la utilització de la llengua.

Recordo que algunes escoles fèiem intercanvi de correspondència de forma oral i ens fèiem arribar dites, embarbussaments, contes, etc., que prèviament enregistràvem en una cinta de casset!

L'ensenyament en català va ser molt ben rebut per part de les famílies de l'escola on treballava aleshores, Can Bori, la majoria de les quals eren castellanoparlants.

Durant aquests anys, a principis de la dècada dels 80, centenars de mestres ens vam haver de reciclar lingüísticament, molts de nosaltres havíem rebut la formació en llengua castellana i calia aprendre català per poder fer-ho bé.

Anys més tard, cap a la primera dècada de l'any 2000, es van haver de revisar novament aspectes de l'ensenyament de la llengua. Amb l'allau migratori del principis del s. XXI, Catalunya –i l'Hospitalet en concret– van rebre un important nombre de nois i noies en edat escolar d'altres països d'arreu del món.

És en el curs 2004-2005 quan el Departament d'Educació elabora el Pla per a la llengua i la Cohesió Social, conegut com el Pla LIC, i es crea un nou espai educatiu que són les Aules d'Acollida. A l'institut Can Vilumara em van proposar de portar la coordinació LIC, la qual cosa vaig acceptar de bon grat.

No vaig treballar directament com a mestra de l'Aula d'Acollida, però sí que vaig col·laborar estretament amb la tutora, vaig tenir molta relació amb l'alumnat, totes les sortides les fèiem conjuntament. Els nois i noies que arribaven d'altres països anaven al curs que els corresponia segons la seva edat, assistien a classe amb els seus companys i companyes i anaven algunes hores a l'Aula d'Acollida. Així que anaven aprenent, es feien disminuir les hores d'assistència a l'Aula d'Acollida.

També calia tenir cura d'acollir emocionalment aquests adolescents, s'havien de sentir valorats, havien deixat enrere les seves amistats, l'escola, familiars, etc. I en aquestes edats és encara més difícil.

Les persones coordinadores LIC teníem l'orientació dels assessors LIC amb qui ens reuníem quinzenalment una tarda, al Centre de Recursos Pedagògics de la ciutat; unes reunions on intercanviàvem les nostres experiències i reflexionàvem sobre els diferents elements que teníem a disposició per treballar l'ensenyament-aprenentatge de la llengua. En aquells anys es van editar molts materials didàctics per treballar amb l'alumnat nouvingut, tant a nivell de llibre en paper com de programes que l'alumnat podia fer servir de manera autònoma a través dels ordinadors, la qual cosa permetia poder dedicar una atenció més individualitzada a cada un d'ells.

Durant tot aquest procés, l'alumnat de l'Aula d'Acollida aprenia en poc temps la llengua catalana, però un dels temes que ens preocupaven era

que fora de l'escola no tenien gaire oportunitats per fer-la servir. Això, com ja sabeu, s'ha anat aguditzant amb el pas dels anys. Les últimes enquestes referents a l'ús social de la llengua no són gens esperançadores. Personalment crec que és l'etern problema de la llengua catalana, caldria doncs repensar noves estratègies per part de les administracions.

Vull fer esment d'un parell d'activitats que ens van agradar per tal com es van dur a terme. Una d'elles va ser la creació de les Parelles Lingüístiques, amb l'objectiu de potenciar l'ús del català en un context fora de l'aula i promoure la socialització d'aquests nois i noies.

A l'institut Can Vilumara es feia un Cicle Formatiu d'Integració Social i vam considerar que seria una bona pràctica posar en contacte aquest alumnat amb els nois i noies de l'Aula d'Acollida. I així va ser, es van formar les Parelles Lingüístiques i durant un curs a l'hora del pati es reunien i parlaven. Els temes els escollien entre ells i algunes d'aquestes persones van seguir l'amistat fora de l'institut.

Una altra de les activitats que recordo amb satisfacció va ser l'activitat «Coneguem les llengües del món» Gimcana de les llengües, dirigida a tot l'alumnat de 1r i 2n d'ESO que hi volgués participar, amb l'objectiu de prendre consciència de la riquesa que representa aquesta diversitat lingüística. Havien de contestar les preguntes que trobarien en un blog amb el nom de l'activitat sobre les diferents llengües que es parlen al món, però si era una de les llengües que parlaven alguns nois i noies de l'Aula d'Acollida els havien de fer la consulta a ells.

LES NOVES TECNOLOGIES

Un altre dels àmbits en què els ensenyants que vam començar a treballar als anys 80 ens vam haver de formar i adaptar a pas de gegant va ser el camp de les noves tecnologies, en concret amb la generalització de l'ús de l'ordinador, internet, programes... Per tant, el reciclatge dels docents també havia de tenir en compte els grans avenços que es van donar en aquesta disciplina.

Però abans volia fer esment d'altres aspectes tecnològics, ja he comentat que quan fèiem intercanvis de produccions orals amb una altra escola utilitzàvem la cinta de casset, fins llavors només teníem al nostre abast mitjans analògics.

Fins que no va arribar la multicopista digital s'utilitzava el ciclostil, que era un aparell que servia per a fer múltiples còpies d'un dibuix o un escrit. Els textos o dibuixos s'havien de gravar en una làmina doble de paper especial i una de les cares s'impregnava de tinta. Havies d'anar amb compte

si no volies acabar amb les mans ben entintades.

També volia parlar del projector de transparències. Aquest projector traslladava a una pantalla o a una paret imatges, textos o dibuixos que s'imprimien en uns fulls transparents d'acetat. També se'n deia retroprojector. Per cert, amb una visió a la pantalla o a la paret bastant poc atractiva.

Va ser a partir de l'any 1985 que vaig començar a relacionar-me amb els ordinadors i vinga fer cursos i més cursos.

L'any 1986 el Departament d'Ensenyament va crear el Programa d'Informàtica Educativa (PIE) per promoure i coordinar la informàtica educativa a l'ensenyament no universitari.

Qui no se'n recorda del processador de textos MS-DOS en aquella pantalla grisa o verda, que en poc temps va ser substituït per nous processadors que havies de tornar a fer servir (Framework, WordPerfect, Microsoft-Word...); quan n'havies après a manejar un, ja en sortia un altre de diferent.

El ratolí va venir més tard, també ens hi vam haver d'acostumar. Amb els primers processadors havíem de fer servir la combinació de tecles si volies esborrar, copiar, fer la lletra negreta, majúscula, etc. Al principi els processadors de textos no tenien correctors ortogràfics ni diccionaris incorporats. Les primeres impressores tampoc eren com les d'ara, ni existien les impressores làser.

En un primer moment, cap a la primera meitat dels anys 90, la connexió a Internet es feia des de la línia telefònica, això volia dir que no podies rebre ni fer trucades telefòniques mentre durava la connexió. També s'ha de dir que era bastant lenta i que el mòdem feia un soroll no gens agradable.

Recordo el primer programa que va arribar a les meves mans, era un programa per treballar els pronoms febles. El format era un disquet de 3 ½'' amb una posada en pantalla amb bastant poca gràcia i que ja fa temps que va quedar obsolet.

També en aquesta dècada es va produir l'arribada de l'XTEC (la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya) que es va posar en funcionament l'any 1989 amb innumerables serveis: correu electrònic, cursos en línia, intercanvi d'experiències entre els centres, recursos diversos per al professorat i l'alumnat...

Tal com avancen les tecnologies avui en dia, el professorat que ara co-

mença o ja treballa tindrà nous reptes, hi haurà tota una part a considerar tenint en compte la Intel·ligència Artificial, ja hi ha llibres digitals amb IA que proposen activitats que es fan a partir del nivell de cada alumne, en alguns països asiàtics ja s'estan incorporant a l'ensenyament. I el Metavers en educació... un altre gran repte. Aquestes eines transformaran notablement en un futur proper el rol del professorat.

LA LOGSE

Amb aquesta llei, que va ser aprovada l'any 1990, s'estructurava el sistema educatiu en diverses etapes: educació infantil (3 cursos), educació primària (6 cursos), educació escudaria obligatòria (4 cursos) i batxillerat (2 cursos). Va ser una llei innovadora.

Abans d'implantar-se la LOGSE, l'Estatut dels Treballadors havia incrementat en dos anys l'edat mínima per treballar, abans era als 14 i va passar a ser als 16, per tant hi havia un temps entre els 14 i els 16 que els nois i noies que en acabar el 8è curs de l'Educació General Bàsica no optaven per continuar estudiant, i tampoc podien treballar, es quedaven fora del sistema. Amb aquesta llei, doncs, l'obligatorietat de l'ensenyament s'allargava fins als 16 anys.

Les novetats més rellevants i positives d'aquesta llei, al meu entendre, foren:

- Per primera vegada en una llei d'educació es parlava de l'escola inclusiva i de l'atenció a la diversitat.
- Introduïa la divisió de la nota de cada matèria en conceptes, procediments i actituds.
- El constructivisme va ser el model psicopedagògic adoptat per la nova llei, que entén l'aprenentatge a partir de la informació prèvia que té l'alumnat i que, amb la interacció amb el context escolar, construeix nous coneixements, per dir-ho d'una manera senzilla.
- L'aprenentatge constructivista es planteja en termes d'adquisició de capacitats i no com una retenció passiva de continguts disciplinars.

Personalment crec que la LOGSE va ser una llei innovadora i interessant. Significava un canvi de paradigma en el sistema educatiu. A molts docents ens va crear bones expectatives, però per falta de formació del professorat –malgrat els esforços que es van fer–, i per la falta de recursos, la realitat va ser una altra.

Aquesta llei també va crear moltes controvèrsies i, com tot, ha tingut detractors i defensors.

LA VAGA DE 1988

Hi ha vagues que fan història i la vaga del professorat del 1988 n'és una.

Aquesta mobilització va marcar un abans i un després en l'ensenyament i es va aconseguir millorar la situació dels docents tant a nivell econòmic com social.

Un any abans s'havien convocat eleccions sindicals a l'ensenyament, els delegats van copsar el malestar general del professorat i de manera unitària van impulsar la convocatòria.

No era una vaga indefinida però si una vaga sostinguda en el temps (no tots els dies de la setmana), des del mes de febrer al mes de juny si fa no fa. No és fàcil mantenir una vaga de tan llarga durada, però es va aconseguir.

Recordo que s'havia demanat que els diners que ens descomptaven per cada dia de vaga, s'invertissin en materials per als centres escolars, però crec que no es va arribar a fer mai.

Les reivindicacions d'aquesta mobilització eren aconseguir l'homologació salarial amb la resta de funcionaris amb titulacions equivalents. També hi havia peticions que feien referència a la qualitat de l'ensenyament, professors especialistes per a primària, la disminució d'hores lectives del professorat, la racionalització de la jornada. També s'exigia l'estabilitat de les persones interines i substitutes, que cobraven un 20% menys, evitar la supressió d'aules, procurar la disminució de les ràtios, l'escolarització dels infants de tres anys i la regulació de la responsabilitat civil, que en aquells moments requeia en els mestres (això no es va aconseguir fins l'any 1991, que és quan l'administració la va assumir).

Aquesta vaga va tenir una amplia participació dels docents i el recolzament d'una part important de la societat i es van aconseguir gran part de les reivindicacions, que es van anar aplicant de manera progressiva en els cursos següents. Va valer la pena l'esforç realitzat.

I PER CONCLOURE...

Treballar de mestra ha estat un regal per a mi. Sempre he desitjat ensenyar i m'agrada. Quan ensenyes també aprens. Ha estat la meva vocació. Penso que he tingut la sort de tenir una de les feines més gratificants de totes les professions.

També he de dir que no concebo la meva professió sense la formació per-

manent i el treball en equip amb els diferents companys i companyes. La feina de mestre no pot ser mai una tasca individual. Interactuar amb els companys també forma part de la nostra formació: poder compartir noves idees, noves visions i també preocupacions.

Quan vas a treballar cada dia al mateix lloc i durant tant de temps fas bons amics i amigues, i puc dir que en tinc uns quants. Encara ens trobem sovint amb algunes companyes de Can Bori o de Can Vilumara per fer sortides i viatges.

També m'ha agradat treballar sempre a l'Hospitalet, a prop de casa, encara em trobo nois i noies que havien format part de les meves classes, sempre s'aturen a xerrar una estona, t'expliquen els camins professionals que han seguit, et pregunten per altres companys, es mostren agraïts i se'n recorden molt de tu com a mestra.

Sempre he cregut que l'educació, a part de formar en habilitats i coneixements en les diferents disciplines, també ha de formar infants i joves a ser millors persones i que tinguin la capacitat de ser conscients i crítiques amb el seu entorn per tal de procurar un món millor i una societat més justa.

Vull acabar expressant el meu agraïment i reconeixement a totes les persones que m'han acompanyat en la meva vida laboral, gràcies pels anys de feina compartida, també gracies al personal no docent, però sobretot gràcies als centenars i centenars d'alumnes, nois i noies, per tots aquests anys.

També voldria agrair personalment a en Joaquim Cortés, membre d'El Casalet, i a Rosa Codina, professora de Can Vilumara, per ajudar-me a recordar alguns passatges d'aquest recorregut.

Març de 2025

BIBLIOGRAFIA

Diversos autors (1989): *Simposi: Català a l'Hospitalet, 27, 28 i 29 de novembre, 1987*. Centre d'Estudis de l'Hospitalet.

Una mica d'Història: Vagues del 88. Disponible a: https://comaprendreaaprendre.blogspot.com/2022/03/una-mica-dhistoria-vagues-del-88.html

Vilumara i Lamarca, Josep Maria (2013): *Històries de «Les Sedes». Fàbrica Institut Can Vilumara.* Ateneu de cultura popular.

Diversos autors (1997): Camós i Santacana (dir.), *Història de l´Hospitalet: una síntesi del passat com a eina de futur*. Centre d'Estudis de l'Hospitalet i Ajuntament de l'Hospitalet, Col. Manual d'Història de l'Hospitalet.

Arxiu fotogràfic de Rosa Codina.